GAZETA LWOWSKA.

W Piątek **Nro. 103.** 3. Września 1824.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienie
C. K. Rządu kraiowego.

Przy rozdawaniu premiów, w Podhaycach, celem polepszenia chowu koni i bydła, na dniu 12. Lipca r. b. przedsięwziętém, otrzymały nagrody następuiące osoby: 1) premia po 20 dukatów w złocie za przychów naypięknieyszych źrebców po stadnikach skarbowych, poddani: Andruch Procak z Białokrynicy, Jan Zeiper z Uskowic, i Jerzy Juriy z Dobrzanicy; 2) premia po 6 dukatów w złocie za przychów naypięknieyszych klaczek po stadnikach skarbowych: Piotr Müller, Henryk Ottenbreit, Jan Ottenbreit, i Piotr Martyni z Bekersdorfu, Jan Kokosz z Rakowiec, i Maciey Pfeifer z Beaersdorfu; 3) premia po 12 ZR. w M. K. za przychów naypięknieyszych byków: Fedko Michałow z Siołka, Nazarko Homiak z Szweykowa, i Wasyl Hawryszko z Szebalina; 4) premia po 8 ZR. w M. K. za przychów naypięknieyszych krów: Jemko Rudy z Zabaiec, Kuba Nayduch i Szymon Chołoniecki z Siołka, Prokop Czuchry z Hołhocza, Szymon Repecki z Hołędrów, i Jan Hawrylkow z Szybahego.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z dnia 2. Stycznia r. b. stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź Janowi Dietrich, uprawnionemu fabrykantowi naczynia kamiennego, i właścicielowi domu w Gracu przy bramie Sackthor zwaney pod Nrm. 1023 10letny przywiley na wynalazek, robienia nowych gatunków naczynia, przez dodanie i zmięszanie różnych nowo wynalezionych rodzaiów ziemi i kamienia, za pomocą odmiany pieców, do wypalania naczynia kamiennego dotąd zwykłych, w ogniu mocnym, przy fabrykacyi naczynia kamiennego nieużywanym, które naczynie co do mocy i trwałości naczynia Pruskiemu, sanitalném zwanemu, zupełnie wyrównywa, polewę bez przymięszania i dodania wszelkiego kruszcu, a zatém przez żaden kwas nieroztwarzalną otrzymuie, i we wszystkich kolorach, formach i dymenzyiach, nawet na sposób wodgewodski robione bydź może, z używania naylepiey opiera się, i do użytku tak aptek domowych iako też na inne użytki zdatném iest. Wydział lekarski nie znalazł w względzie zdrowia żadney przeszkody do wykonywania przywileiu nînieyszego.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z dnia 29. Czerwca r. b. następuiące nadadź przywileia: 1) Franciszkowi Engel, malarzowi w Peście, przy ulicy Göttergasse zwaney pod Nrm. 204 mieszkaiącemu, pięćletny przywiley na odkrycie czterech nowych gatunków smarowideł czyli czernideł, z których pierwszy do iuchtów, skór krowich, do podeszew, skór powozowych, do rzemienia i szorów zdatny, przez napuszczanie co ośm dni, skórom elastyczną gibkość nadaie i wsiąkania wody nie dopuszcza; drugi gatunek z tranem zmięszany do bótów skóry cielęcey, rybiey albo woskowaney bardzo korzystnie użyć się daie; trzeci zaś do ciżem i trzewików z kordybanu, tudzież do sof, kanap, krzeseł i tym podobnych rzeczy z teyże skóry, użyty iest; a nakoniec czwarty gatunek podobnież wsiąkania wody niedopuszczaiący, nie tylko do skór powozowych, do rzemienia, szorów i t. p. ale też osobliwie do iuchtowych bótów łowieckich, obcąc im nadadź kolor czarny, zdatnym iest; 2) Janowi Promberger, fabrykantowi klawikordów i właścicielowi domu w Wiedniu na przedmieściu Alser zwaném pod Nrm. 21, 9letny przywiley na wynalazek, że przez szczególne przymocowanie strón i deki, korpus, czyli skrzynia wolno i niezawisło stawia się, właściwy ton zyskuie się, i na klawikordzie iakieykolwiek formy małey, mocny ton basowy otrzymuie się; 3) Izydorowi Kraus i Frydrykowi Oberer, w Wiedniu na Józefstadzie w ulicy Szkockiey pod Nrm. 106 mieszkaiącym, pięćletny przywiley na wynalazek, za pomocą machin, które od ich — naywyższą uchwałą z dnia 12. Stycznia 1823 uprzywileiowanych machin, do przykrawywania rękawiczek służących, istotnie różnią się, wyrabiania wszystkich gatunków rękawiczek, z iakiey bądź materyi do tego zdatney, tak na sposób Niemiecki, iak i Francuzki.

)(

Gdy z powodu zaniesioney skargi ze strony chemika Ignacego Meissnera, z przedsięwziętego śledztwa przez Instytut politechniczny okazało się, że wynalazek machiny parowey do kawy, na który Karol Delavillar w skutku naywyższéy uchwały z dnia 10. Marca 1822 pięćletny przywiley otrzymał, według treści złożonego w tym względzie zapieczętowanego opisania, z wynalazkiem machiny parowéy do kawy, na który, Ignacy Meissner na mocy naywyższéy uchwały z dnia 14. Czerwca 1820 pięćletny przywiley otrzymał, zupełnie zgadza się, i tenże sam iest; i gdy w zapieczętowaném opisaniu, o szczególném urządzeniu, przez Delavillera przy robocie iego machiny użytém, na którémby poniekąd przywiley na poprawę gruntować się mógł, żadnéy wzmianki nie zrobiono; przeto C. K. powszechna Kamera nadworna wspomniony przywiley Karola Delaviller podług przepisu §§. 23, 27 i 28go naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 za zgasły uznała.

Wiadomości zagraniczne.

Indyie Zachodnie.

Gazeta Telegraf wychodząca w Hayty umieściła dopiero teraz wyrok Senatu tey Rzeczpospolitey z d. 14. Lipca 1823 w roku 20 niepodległości, treści następuiącéy: Ponieważ Naród chce uroczyście okazać swą wdzięczność Prezydentowi Hayty za usługi oyczyznie uczynione, zatém Senat, iako organ woli Narodu, stanowi co następuie: Dwie plantacyie cukrowe, które sobie Prezydent z dóbr rządowych wybierze, będą onegoż własnością i téy używać i onę podług woli zarządzić może. Ninieyszy wyrok przesłany będzie Prezydentowi dla wykonania.«

Wyrok ten doręczony został Prezydentowi dnia następuiącego z poselstwem na pismie: Na to odpowiedział Prezydent w d. 20. Lipca 1823 co następnie: »Obywatele Senatorowie! Z poselstwem WPanów z d. 15. t. m. odebrałem załączony wyrok, w którym Senat w zaspokaiaiących wyrazach okazuie Prezydentowi Hayty zadowolenie. Jeżli istnieie zadowolenie z Obywatela, który w trudnych okolicznościach, w iakich żyiemy, do naywyższéy Władzy kraiowéy powołany, więc takowa podług przekonania iego sumienia pochodzić może z wolnego, otwartego obiawienia się publicznego szacunku. Sądźcie WPanowie podług tego o moim sposobie myślenia, iak mocno przeięte iest serce moie wdzięcznością, gdy Członkowie pierwszego ciała narodu daią mi imieniem narodu odznaczaiące dowody swego przyzwolenia. Tym czasem muszę — bo zasady mną powoduiące są niezmiennemi — wyznać otwarcie, że WPanów przychylność i przyzwolenie są dla mnie dostatecznemi. Żałuię, iż WPanowie sądziliście, że mi trzeba nową własność gruntową w darze od Narodu ofiarować. Jeżli Rzeczpospolita kwitnie, tedy nagrodzony iestem nad to, co świat dać może. W istocie, iakież szczęście może temu zrównać, by skuteczniey przyłożyło się do ustalenia wolności i niepodległości swego kraiu? Przyymiycie Obywatele Senatorowie, hołd wysokiego poważenia, z iakiem mam zaszczyt WPanów pozdrowić.«

(Podpisano) »Boyer.«

Ameryka Hiszpańska.

Gazety Angielskie podaią następuiącą z Kolumbii wiadomość: »Gazeta Kolumbiano wychodząca w Karakas, oznaymia pod d. 2. Czerwca, że P. Quartel, Kapitan Niderlandzkiéy Marynarki przybył tamże na okręcie Endragt i sprawować będzie obowiązki Kommissarza swoiego Rządu przy Rzeczpospolitey Kolumbiyskiey w Bogocie. Do la Guayra (portu Karakaskiego) przybyła Kolumbiyska korweta Santander z sześciu Hiszpańskiemi okrętami, z pomiędzy których trzy były z bogatą zdobyczą, a trzy zbroyne brygi. Okręty te składały zasłonę okrętów płynących z Hawanny do Hiszpanii. Podług nowych rozporządzeń wszyscy korsarze płacić muszą do skarbu podatek 45 procentu od zdobyczy; odwaga iaką okazał Kapitan Kolumbiyski przy zabraniu tych okrętów, powodowały Rządem, że tylko dawną opłatę oddał, co czyni różnicy 45000 piastrów na korzyść Kapitana. Z dwóch owych okrętów miał każdy po 16 dział a ieden z tych oprócz tego 80000 piastrów. Poseł Rzeczpospolitey Kolumbiyskiey do Ameryki północnéy, P. Salazar, przybył do Waszingtonu w końcu miesiąca Czerwca.

Hiszpaniia.

W górach Rondy i Malagi włóczą się kupy rozboyników zbroynych a w Kadyxie obawiaią się żółtéy gorączki. Dla tego to mieczne Władze woyskowe Francuzkie każą przybywaiącym okrętom z Lewantu i Ameryki nayściśleyszą odbywać kwarantannę; nawet zarząd policyi wzięły na siebie. Jatki przeniesiono o podal za mury; szpitale, więzienia, kloaki i ulice wyczyszczono, słowem przedsięwzięto środki do utrzymania, w nieiakim względzie nie zwyczaynego w Hiszpanii

ochędóstwa. Gdyby żółta gorączka wybuchła, tedy mówią, że załoga Francuzka wyciągnie do obozu, a tylko mały oddział pozostanie w twierdzy St. Sebastian.

Z Barcelony donosi Konstytucyionista: »W d. 24. Lipca zawinęła do Barcelony Angielska galiota, która do różnych Hiszpańskich portów przywiozła listy urzędowe. Przybyła w ostatku z Tarragony. Stanąwszy w Barcelonie wysadziła na ląd Kapitana i dwóch Oficerów, którzy natychmiast udali się do swoiego Konzula, i wręczyli mu listy urzędowe. Kapitan ten, iak zapewniaią, miał rozkaz zabrać wszystkich Konstytucyionistów, którzyby się schronić chcieli; pewna, że ośmiu Konstytucyynych Oficerów, czterech Pułkowników i czterech Kapitanów śledzonych przez Policyię, udało się na tę galiotę i z takową odpłynęli. Uważano, że galiota wchodząc do portu nie pozdrowiła twierdzy, co się szczególnieyszą rzeczą wydaie. Miała mieć także rozkaz nie brać żadnego Francuza.«

Koryier Francuzki z d. 9., a z tego Monitor z d. 10go Sierpnia opowiadaią to zdarzenie z nieiaką odmianą. Podług nich, z Kapitanem Angielskiey galioty, która w d. 26. Lipca do Barcellony zawinęła miała wysiąść na ląd iakaś osoba niewiadoma, wiana za Lorda Angielskiego, i która żądała rozmówić się z Władzami Hiszpańskiemi. Poczém ten Lord miał się w kilku kawiarniach umyślnie pokazać. Dnia następuiącego chciał znowu powtórzyć swoie odwiedziny, atoli szalupę, na któréy płynął, oddalono. Lord ten zaniósł oświadczenie przeciwko temu do Władz Hiszpańskich i powrócił na galiotę, która ieszcze tegoż samego wieczora żagle rozwinęła. Późniey mówiono, że 5 do 6 osób, między niemi Adjutant Miny mieli potaiemnie udać się na galiotę i z nim popłynąć. Podobnie odwiedzić chciano Taragonę, lecz pospólstwo przywitało gości kamieniami. Pytanie, czyli taż sama galiota, która się w d. 26. w Barcellonie pokazała, była pierwéy w Tarragonie.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Gazety Ministeryialne Angielskie, oświadczaią teraz z pewnością, iż nie ma iuż mowy o wysłaniu woysk Hannowerskich do Portugalii.

Monitor Angielski, z powodu, że ostatni statek pocztowy z Jamaiki przybyły pod d. 18. Czerwca nic bynaymniéy nie donosi o zwycięztwie, które Boliwar miał odnieść w połowie Maia w Peru, wnosi, że ta wiadomość zasadzaiąca się całkiem na owym liście z Guayaquil nie iest pewna. Całą uwagę zwróciło teraz przedsięwzięcie Yturbida. Uskarzaią się, iż dotąd żadnéy o nim nie masz wiadomości, gdy iuż trzy miesiące, iak popłynął. My, (dodaie Monitor Angielski iako taiemnicę) otrzymaliśmy od 8 dni wiadomość o Yturbidzie, atoli nie możemy iéy ieszcze ogłaszać.« — Toż samo pismo oświadcza się być upoważnionêm zapewnić urzędownie, że fałszém iest, iakoby P. Rothschild miał rozmowę z nowym Ministrem Hiszpańskim P. Zea Bermudez*) względem uznania pożyczki Kortezów; Krol Hiszpański obstaie mocno przy swoiém postanowieniu, że ani piastra nie przyzna z pożyczki rewolucyynéy.

Mówią, że P. Fryderyk Lamb mianowany iest Posłem Angielskim przy Dworze Madryckim. Kuryier zapewnia, że Francuzka eskadra w Kadyxie, złożona z okrętu Santi Petri, trzech fregat i iednéy korwety po zwiedzeniu Tagu powróci do Brestu.

Testament Buonapartego umieszczony iest zupełnie w Gazetach Angielskich oprócz iednego wyrazu, iak się zdaie obrażaiącego Króla Angielskiego; takowy wciągnięty w księgi na d. 5. Sierpnia w Kancelaryi Sądu Londyńskiego *Doctors - Commons* i Hrabiemu Montholon, iednemu z wykonawców testamentu na odebranie takowego kwit został wygotowany. Dokument ten pisany iest ręką Bonapartego. Maiątek zmarłego, szacowany iest w Anglii przez znawców na 600 funt. szterlingów.

Francyia.

Król dał posłuchanie prywatne Xięciu Leopoldowi Sasko-Koburgskiemu w d. 13. Sierpnia, a dnia poprzedzaiącego Arcybiskupowi Paryzkiemu.

Rozporządzenie Królewskie z d. 10. Lutego stanowi: W przyszłości tytuły Baronów, Wice-Hrabiów, Hrabiów, Margrabiów i Xiążąt, udzielone przez Nas tym poddanym, którzy się Nam godnymi tego być zdawali, będą osobiste, i tylko wtedy przeydą na dzieci i potomków w linii prostéy, gdy tytułem tym zaszczyceni, przez Nas upoważnieni, połączony z tymże tytułem Majorat utworzyć, w istocie takowy utworzyli. Te tytuły i upoważnienia nie będą inaczéy udzielanemi, iak tylko przez rozporządzenie Królewskie i na zdanie sprawy Naszego Zachowawczy Pieczęci. Z tytułem Margrabiego i Wice-Hrabiego połączony Majorat,

nbaK

---

*) P. Zea Bermudez opuścił Londyn w d. 8. i udał się przez Paryż do Madrytu.

oprócz godności Para, mogą i bez dóbr istnieć; pierwszy powinien mieć czystego dochodu 10 tysięcy, a drugi 5,000 franków.

Zapewniaią, że Król Jegomość na przełożenie Zachowawcy Pieczęci przy nastąpić maiącey uroczystości Sgo. Ludwika ułaskawi wiele osób w więzieniach i na galerach. Przy tém ułaskawieniu, przypadaiącem co rok w to Swięto, nie mieli dotąd udziału więznie osadzeni w Bagnos, ponieważ rozkazem z d. 8. Lut. 1818 obięte rozporządzenia do onych słownie nie stósowały się.

Monitor z d. 8go Sierpnia zawiera obszerne zdanie sprawy Ministra Spraw Wewnętrznych podane do Króla w d. 30. Marca r. b. względem stanu kanałów i innych budowli, które w skutek ustawy z d. 20. Czerwca, d. 5. Sierpnia 1821, d. 17. Kwietnia i d. 14. Sierpnia były przedsięwzięte. Zdanie to sprawy opiewa. W działaniach tego rodzaiu, aby się nie omylić względnie pierwszego planu, ważną iest rzeczą, nie przedłużać roboty nad czas oznaczony i mamy powody wierzyć, że nawet przed oznaczonym czasem wiele kanałów i mostów będzie ukończonych. Przeyście przez mosty *Petit-Vey*, w Calvados, Xięcia Angoulême w Souillac, Lavala w Mayenne, darmo są publiczności otwarte, innych zaś w ciągu roku 1824 i 1825 będą otworzone. — Rzeka Isle, kanał Burgundzki, kanał w Aire á la Bassée, iuż w części są spławne. (Są tu iescze wymienione inne roboty tego rodzaiu, maiące być skończone przed oznaczonym czasem.) »W téy chwili, Nayiaśnieyszy Panie! (mówi daley zdawca sprawy) na wszystkich naszych warsztatach wielka panuie czynność. Ze sprzyiaiącey pory czasu korzystano, a miesięczne wykazy, które Jeneralny Dyrektor odbiera, okazuią, że w iednym miesiącu Kwietniu wynosiły koszta blisko do 1,450,000 franków. Na północy, południu, wschodzie i zachodzie, we środku kraiu tysiące ubogich pracuie o zakład ukończyć budowy, okazuiące szczęśliwe urządzenie kredytu Państwa dla powszechnie użytecznych przedsiębierstw i troskliwość Waszey Królewskiey Mości dla teraźnieyszego i przyszłego pokolenia.«

W d. 7. z. m. w kaplicy Izby Deputowanych odprawił się ślub między JP. Villele i Pn. Neuville. Minister Skarbu dał córce swoiey posagu 60,000 franków.

Okręt, przybyły niedawno do Francyi, spotkał statek pocztowy Kadmus, na którym, iak wiadomo, podróżuie Jenerał Lafayette do Nowego Yorku. Jenerał był zdrów, ale syn, Hrabia Georges, cierpiał chorobę morską.

Włochy.

W d. 12. Sierpnia w zamku letnim Monza odbyły się uroczyście chrzciny narodzonego w d. 8. z. m. Arcy-Xięcia, syna Jego Cesarzowiczowskiey Mości Arcy-Xięcia Rainera, Wice-Króla Królestwa Lombardzko-Weneckiego i iego dostoyney małżonki, Arcy-Xiężney Elżbiety. Arcybiskup Medyolański dopełnił obrzędu. W. Ochmistrz Jego Cesarzowiczowskiey Mości Arcy-Xięcia Wice Króla, JM. P. Hrabia Crenneville, zastępował mieysce oyca chrzestnego za Króla Sardyńskiego; nowo narodzony Xiążę otrzymał imię: Ernest, Karol Felix Maryia, Rainer, Gottfried, Cyryiak. Po spełnionym obrzędzie odbierał Arcy-Xiążę Wice-Król życzenia obecnych. Dostoyna położnica w d. 16. z. m., w którym wyszedł bulletyn, wraz z nowourodzonym była zdrową.

Niemcy.

W. Xiężna Hessen Darmsztadzka powiła w d. 8. z. m. syna. Również i w Karlsruhe Jey Królewiczowska Mość Margrabina Zofiia, małżonka Margrabiego Leopolda, została szczęśliwie w d. 13. z. m. synem rozwiązaną.

Rossyia.

W d. 23. Lipca wieczorem zeszła z tego świata w Petersburgu wdowa po Ces. Rossyyskim Marszałku, Xięciu Kutuzow-Smoleński, urodzona Bibikow, w wieku 71 życia swoiego.

Podług ogłoszonego wykazu ceny chleba na czas od 1go do 30go Września 1824 ważyć powinny: bułka montowa po kr. 1/2, łot. 7 5/8 — detto po kr. 1, łót. 15 2/8 — bułka ordynaryyna po kr. 1/2, łót. 10 1/8 detto po kr. 1, łót. 20 2/8 — bochenek chleba białego po kr. 1, funt 1 łót. 1 — detto po kr. 3, funt 3 łót. 3 2/8 — detto po kr. 6, funt 6 łót. 6 6/8 — bochenek chleba śniadego po kr. 1, funt. 1 łot. 19 5/8 — detto po kr. 3, funt. 4 łót. 27 1/8 — detto po kr. 6, funt. 9 łót. 22 4/8 — bochenek chleba razowego po kr. 2, funt. 4 łót. 8 6/8. — Funt mięsa na cały miesiac b. kosztuie 2 kr. w M. K.

O zachowaniu tego wykazu przekonać się można na wadze ku temu pod ratuszem wystawioney; oraz wzywa się każdego, by wykroczenie przeciwne taryfie doniósł, a prócz zataienia nazwiska, przyzwoitą odbierze nagrodę.

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.